ECLI:LV:AT:2021:0209.A420168720.18.L
Lieta Nr. A420168720, SKA-821/2021
Administratīvo lietu departaments

Latvijas Republikas Senāts
RĪCĪBAS SĒDES LĒMUMS
Rīgā 2021.gada 9.februārī

[1] Pieteicēja /pers. D/ iesniedza blakus sūdzību par Administratīvās apgabaltiesas 2021.gada 11.janvāra lēmumu, ar kuru noraidīts /pers. D/ lūgums par Rīgas bāriņtiesas 2020.gada 10.marta lēmuma Nr. 1-6/539 (turpmāk – bāriņtiesas lēmums) darbības apturēšanu.

[2] Administratīvās apgabaltiesas 2021.gada 11.janvāra lēmumā norādīti turpmāk minētie argumenti.

[2.1] Pieteicēja pirmās instances tiesā bija izteikusi lūgumu par bāriņtiesas lēmuma darbības apturēšanu, kas tika noraidīts. Tomēr ievērojot, ka izskatāmās lietas pamatā ir jautājums par /pers. E/ kā pagaidu aizgādnībā esošās personas tiesību un tiesisko interešu aizsardzību un situācija saistībā ar/pers. B/ aizgādnību nepārtraukti mainās, kā arī ievērojot to, ka tiesa piemērojamo tiesību normu ietvaros veicina privātpersonas tiesību un tiesisko interešu aizsardzību, apgabaltiesa nolēma pieteicējas izteikto lūgumu par bāriņtiesas lēmuma darbības apturēšanu izskatīt pēc būtības.

[2.2] Pieteicēja, būdama /pers. B/ pagaidu aizgādnes statusā, ierobežoja/pers. B/ tiesības uz privāto un ģimenes dzīvi, jo liedza viņai tiesības brīvi izvēlēties dzīvesvietu, uzturēt personiskus kontaktus un emocionāli tuvas attiecības ar ģimenes locekļiem. Pieteicēja pieprasīja SIA „Baltic Senior", kurā /pers. B/ saņēma sociālās aprūpes un rehabilitācijas pakalpojumus, lai tās darbinieki neļautu /pers. B/ satikties ar mazdēliem un /pers. G/, kā arī izprasīja mobilo telefonu operatoram /pers. B/ telefona saziņas izdrukas, kontrolēja /pers. B/ saziņu.

Pieteicēja arī pēc bāriņtiesas lēmuma pieņemšanas joprojām uzskata, ka ir bijusi tiesīga noteikt /pers. B/ cilvēktiesību ierobežojumus, rīkoties ar viņas personas datiem, patstāvīgi pieņemt lēmumus /pers. B/ vārdā arī tajās jomās, kas konkrētajā gadījumā neietilpa pagaidu aizgādņa veicamo pienākumu un risināmo jautājumu lokā. Tādējādi pastāv pamatotas bažas par to, ka pieteicēja, ja viņai atjaunotu pagaidu aizgādņa statusu, atkārtoti pieļautu /pers. B/ tiesību un tiesisko interešu pārkāpumus.

Līdz ar to bāriņtiesas lēmums ir uzskatāms par pirmšķietami tiesisku administratīvo aktu.

[2.3] Pagaidu aizgādnis tiek iecelts tieši /pers. B/ interešu nodrošināšanai un aizsardzībai, līdz ar to /pers. B/ viedoklim, ievērojot, ka pagaidu aizgādnība viņai tika noteikta bez rīcībspējas ierobežojuma, izskatāmajā gadījumā ir izšķiroša nozīme. Tas izriet arī no Bāriņtiesu likuma 4.panta otrajā daļā noteiktā, ka bāriņtiesa prioritāri nodrošina aizgādnībā esošās personas tiesību un tiesisko interešu aizsardzību.

/pers. B/ 2020.gada 16.janvāra iesniegumā bāriņtiesai pašrocīgi rakstīja, ka nevēlas, lai par viņas pagaidu aizgādni būtu pieteicēja. Ar bāriņtiesas lēmumu par /pers. B/ pagaidu aizgādni tika iecelts /pers. H/, kā to bija lūgusi /pers. B/ 2020.gada 24.janvāra iesniegumā. Apgabaltiesā nav saņemta informācija, ka /pers. B/ būtu mainījusi savu viedokli par pagaidu aizgādni, arī pieteicēja uz šādiem dokumentiem apgabaltiesai nenorāda. Tāpat lietā nav iesniegti pierādījumi, kas liecinātu par to, ka /pers. H/ nepienācīgi pildītu pagaidu aizgādņa pienākumus.

[2.4] Atbilstoši Rīgas pilsētas Vidzemes priekšpilsētas tiesas 2019.gada 31.oktobra lēmumā civillietā Nr. C30685319 noteiktajam /pers. B/ tika nodibināta pagaidu aizgādnība bez rīcībspējas ierobežojuma, piešķirot pagaidu aizgādnim /pers. B/ interešu nodrošināšanai izpildīt konkrēti un skaidri uzskaitītas darbības – veikt un pieņemt maksājumus, slēgt darījumus, rīkoties ar mantu un pārvaldīt to. Pagaidu aizgādnim atļauto darbību saraksts ir konkrēts, un tas nav paplašināms. Minētais nozīmē, ka pārējās lietās pagaidu aizgādnim nav tiesību /pers. B/ vietā izlemt ar viņas privāto dzīvi saistītus jautājumus, tostarp to, kur persona uzturēsies – aprūpes iestādē, privātās telpās vai citā vietā, jo/pers. B/ rīcībspēja ar iepriekš minēto lēmumu netika ierobežota.

[3] Pieteicēja par minēto tiesas lēmumu iesniedza blakus sūdzību, norādot, ka bāriņtiesa ir radījusi apdraudējumu /pers. B/ veselībai un dzīvībai, nevērtējot /pers. H/ rīcību un nenodrošinot saskarsmes iespējas, kā arī nav izvērtēti bāriņtiesā iesniegtie pierādījumi.

[4] Saskaņā ar Administratīvā procesa likuma 320.[1]pantu senatoru kolēģija var pieņemt vienbalsīgu lēmumu par atteikšanos izskatīt blakus sūdzību, ja tā ir acīmredzami nepamatota.

Pārbaudot pārsūdzēto lēmumu, blakus sūdzību un lietas materiālus, senatoru kolēģija atzīst par pareizu Administratīvās apgabaltiesas lēmumā secināto, ka pieteicējas lūgums par bāriņtiesas lēmuma darbības apturēšanu ir noraidāms, savukārt pieteicējas blakus sūdzība ir acīmredzami nepamatota.

[5] Senatoru kolēģija konstatē, ka /pers. B/ ar tiesas lēmumu nodibināta pagaidu aizgādnība bez rīcībspējas ierobežojuma viņas interešu nodrošināšanai, nosakot konkrētus pagaidu aizgādnim veicamos pienākumus un risināmo jautājumu loku. Bāriņtiesa ir secinājusi, ka pieteicēja, pildot pagaidu aizgādņa pienākumus, ir pārsniegusi savu pilnvaru robežas, nosakot ierobežojumus satikt ģimenes locekļus, izprasot mobilo telefonu operatoram telefona saziņas izdrukas, kā arī liedzot tiesības brīvi izvēlēties dzīvesvietu, uzturēt personiskus kontaktus un emocionāli tuvas attiecības ar ģimenes locekļiem.

Bāriņtiesa, pieņemot lēmumu, ir ņēmusi vērā arī /pers. B/ iesniegumos izteikto viedokli, ka nevēlas, lai par viņas pagaidu aizgādni turpmāk būtu pieteicēja, jo pieteicēja bijusi emocionāli vardarbīga un ierobežojusi /pers. B/ fizisko brīvību. /pers. B/ izteikusi lūgumu par viņas pagaidu aizgādni iecelt mazdēlu /pers. H/. Papildus norādāms, ka no lietas materiāliem konstatējams, ka /pers. B/ spēj pati formulēt savu viedokli, līdz ar to /pers. B/ viedoklis, ka viņa nevēlas pieteicēju par aizgādni, ir skaidrs un nepārprotams.

[6] Pieteicēja blakus sūdzībā atkārtoti ir norādījusi uz iespējamām nelikumīgām /pers. H/ un /pers. C/ darbībām, taču senatoru kolēģija norāda, ka, tikai pamatojoties uz pieteicējas pieņēmumiem, nav iespējams secināt, ka /pers. H/ neatbilstu pagaidu aizgādņa pienākumu veikšanai. Pieteicēja nav iesniegusi tiesā nekādus pierādījumus, kas apstiprinātu pieteicējas pieņēmumus, kā arī tiesas rīcībā nav arī citas informācijas, kas liecinātu, ka /pers. H/ būtu īstenojis kādas darbības, kas būtu vērtējamas kā /pers. B/ interesēm nelabvēlīgas.

[7] Blakus sūdzībā arī ir norādīts, ka /pers. H/ darbības rada /pers. B/ veselības un dzīvības draudus, Covid-19 pandēmijas laikā ievietojot viņu aprūpes iestādē.

Jau iepriekš tika norādīts, ka ar tiesas lēmumu /pers. B/ tika nodibināta pagaidu aizgādnība bez rīcībspējas ierobežošanas, piešķirot pagaidu aizgādnim /pers. B/ interešu nodrošināšanai izpildīt konkrētas un skaidri uzskaitītas darbības. Savukārt jautājumus saistībā ar/pers. B/ privāto dzīvi pagaidu aizgādnim nav tiesību izlemt, tostarp, piemēram, kur /pers. B/ vēlas uzturēties. Ja pieteicēja vēlas /pers. B/ piedāvāt citādus aprūpes modeļus, pieteicējai ir tiesības komunicēt ar/pers. B/, un gadījumā, ja /pers. B/ tam piekrīt, rūpēties par viņu.

Pamatojoties uz Administratīvā procesa likuma 320.[1]pantu, 324.panta pirmo daļu un 338.panta astoto daļu, senatoru kolēģija

nolēma

atteikt izskatīt /pers. D/ blakus sūdzību par Administratīvās apgabaltiesas 2021.gada 11.janvāra lēmumu, ar kuru noraidīts /pers. D/ lūgums par Rīgas bāriņtiesas 2020.gada 10.marta lēmuma Nr. 1-6/539 darbības apturēšanu.

Lēmums nav pārsūdzams.

Senatore L. Slica Senators A. Guļāns Senatore D. Mita